

PREUS DE SUSCRIPCIO

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.ADMINISTRACIÓ:
St. Bernat, 5, Pral.-2.
CIUTAT DE MALLORCA

(Administrador: Juan Riutort.)

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

EL BISBE CAMPINS

§. 5.

El Bisbe Campins i l'Urbionisme.
Conférences teologiques
cerdinals. Visita Pastoral. Vi-
sita ad Limina.

L'any 1899 va esclarar el bony verín de l'*Urbionisme*, que feia temps ferm que se congreava, una vertadera secta que amb capa de zel apostòlic i d'integridat de principis i pureza de doctrina embellumava i entabanava els beneits i curts de tei, que sempre són estats, poc sà poc llà, tan molts com en temps de Salomó, que ens conta que eren infinitos. L'*urbionisme* era el dimoni desfressat d'*àngel de llum*; era l'*integrisme* tret de pollaguera. *El Urbión*, vertadera fleuma de l'Anti-Crist, això és, Mn. Segismón Pey-Ordeix, son fundador i director, pretenia tenir una missió directa i immediata de l'Esperit Sant per defensar i salvar la pureza i l'integridat de la Doctrina Catòlica contra tots els *liberals*, contra tota classe de *lliberalisme*; i p'En Pey Ordeix *lliberalisme* era tot lo que no li entrava per l'ull dret, i *liberals* tots els qui no se subjectaven a lo que ell volia, fossen, Bisbes, Congregacions Romanes, el Papa. A tots aqueus, que no admetien els seus oracles, que li condemnaven els seus articles, los tractava públicament de *liberals d'heretges*, de *cismàtics*, que el dimoni ja los tenia enforcats. De manera que *El Urbión*, que pretenia esser el *depositari i custodi exclusiu de l'integridat de la Doctrina Catòlica, de la Doctrina anti-lliberal*, va caure dins el *lliberalisme* més ferest. L'essència del *lliberalisme* està en voler sostreure la societat civil de l'influencia de l'Autoritat de l'Esglesia; l'*urbionisme* dona una passa més: no sols volia sostreure de l'Autoritat de l'Esglesia la societat civil, sino fins i tot la societat religiosa, l'Esglesia mateixa, que ja no havia de tenir per Caps els que l'Esperit Sant hi posà, el Papa i els Bisbes, si no En Pey-Ordeix i els seus sogues. Fins que el bony va esclarar de tot, moltissims no veren res d'això, mentre el bony se congreava; i En Pey-Ordeix los duia enganats de tot, tenint-lo per un Profeta, per un home providencial que Deu havia enviat per salvar l'Esglesia. que, a llur dir, insensiblement era caiguda en mans d'una partida de *liberals*, que a lo que anaven era a esveir la pureza i l'integridat de la fe i a fer *liberals* tot els feels. — Aqueixes doctrines, tan endimonides, trobaren eco i arrelaren dins Mallorca, fins a l'extrem d'haver l'*urbionisme* presa aquesta illa per camp d'experimentació, logrant seduir una comunitat Religiosa, els *Ermitans de la Cella de Pollensa*, i altres caps lleugers, rebel·lant-los ubertament contra l'Autoritat Esglesiàstica, que los havé d'aplicar la llei per esveir una nafra tan pudenta que deshonrava la nostra Diòcesi. Molt enèrgic se demostrà contra tal pesta-cernuda el Bisbe Campins, duit sempre del seu zel ardentsim pel bon orde que Deu posà dins la seua Esglesia, això és, que hi ensenyassen i comandassen el Papa i els Bisbes i que els altres feels seguisser fals ensenyances i obeïssen de cor llurs Pastors, posats de Den Esperit Sant per reigir l'Esglesia. Ell fong el primer Bisbe d'Espanya que tengué pit per condamnar solemnement *El Urbión*, publicant dia 12 de febrer de

1900 aquella admirable *Pastoral* llatina, que dins breus dies se feu seu lo Rdmo. Bisbe de Santander publicant-la damunt el seu *Bulletí Oficial* i donant-la per norma an el seu clero per jutjar *El Urbión*. Dia 14 de dit mes el condannaren també el Metropolità de Tarragona amb tots els altres Bisbes de Catalunya, i prompte l'hagueren condannat tots els altres Bisbes d'Espanya; i a la fi dia 8 d'agost del mateix any, el condannà la Santa Seu per via de la Congregació del Sant Ofici. En Pey-Ordeix se sentí molt del mal cop que li venia de Mallorca i ja fonc partit a despistar bala rasa contra el Bisbe Campins i la seua Curia fins a publicar tot un llibre en contra dins el febrer de 1901, an el qual contestí jo amb un altre llibre *Las cosas en su Punto* (Palma, 1902, XII-536 planes de 233 × 165 mm.), an el qual no fonc capaç ell de *replicar*. Amb l'actitud enèrgica del Bisbe l'*urbionisme* romanqué ferit de mort a Mallorca, i aviat ja no en cantaren galls ni gallines, i s'esveí com un grum de sal dins un ribell d'agua, gracies a Deu.

Passada aqueixa barrumbada, dia 23 de maig (1900) publica el cartell del *Certamen Científico-literari* pels seminaristes del curs vinent, que també dona magnífics resultats; i dia 28 d'agost per un edicte llatí estableix, completa i específica la celebració de *Conferencies teologiques i litúrgiques* mensuals a la Sèu pel Clero de la Ciutat baix de la presidència del Canonge Penitencier, i a totes les altres Parroquies, mentres hi haja tres Ordenats *in sacris*, baix de la presidència del propi Rector, disposant que hi hagüés un *tema teologic*, un *tema moral* i un *tema litúrgic*; havent de durar la conferència lo menys una hora; han d'essser tres els *dissertants*, un per cada tema; el Secretari n'ha d'estendre acta, consignant les solucions; cada mes se treuràn sòrt entre totes les Parroquies, i aquella a qui tocarà, enviarà a la Secretaria de Cambra les solucions que hagen donades an els temes; el Canonge Penitencier dirà si estan bé, i si hi estan, sortirà dalt el *Bulletí Esglesiàstic*. Hi ha que regonèixer que aqueix estatut era la nata per mantenir vives dins els enteniments dels clergues les materies estudiades an el Seminari, fonamentals pel Ministeri Sagrat. ¿Qui sab el bé que això ha fet a la Clerguia de Mallorca?

Dia 18 de janer de l'any vinent (1901) fa la *Visita Pastoral*, i endresa una *Ehortació* an els seminaristes ferventíssima, fent-los veure l'estat present del mon i l'altesa del Ministeri a que estan cridats, senyalant-los les virtuts que necessiten per exercir-lo dignament, i estableix que aqueix dia, 18 de janer, que l'Esglesia celebra l'eucaristia de la Catedral de St. Pere a Roma, sia la festa que els seminaristes dediquin a St. Pere com a titular del Seminari i de la seua església, ja que el dia 29 de juny els seminaristes, per amor de les vacacions, no hi son mai. — Una altra millora introduí aqueix any (14 de setembre) dins el Seminari: els *concursos*, una pràctica de l'Universitat Gregoriana de Roma, una espècie de d'exàmens o oposicions que fan voluntariament els alumnes de cada curs, quant tornen del punt de Nadal i Pascua, de lo que han donat de cada assignatura dins la Catedral. Això los serveix de repàs i per afilar-se més i més dins el cervell lo estudiant i

resulta un esperó de primera per fer fer el cap viu, an els estudiants i espassar-los la vessa si en duien gens, tan llapissoa com ès.

Dia 24 de juny anuncia dalt el *Bulletí Oficial Esglesiàstic* que se'n va a Roma a fer la *Visita ad Limina Apostolorum* que els Cánons manen an els Bisbes per visitar els sepulcres de St. Pere i St. Pau, rendir homenatge personal an el Romà Pontífic i donar-li compte per meunt i ben especificat de com se troba la Diòcesi i totes les coses d'ella. El Bisbe Campins presenta una descripció de totes les esglésies de Mallorca, expressant la grandaria i l'estil arquitectònic de totes elles i les joies i demés obres d'art notables que posseïa quicunca. No és gens dudós que mai s'era presentada a la Santa Sèu una relació de les esglésies de Mallorca tan completa i tan ben espinzellada com la que hi presentà el nostre Bisbe l'any 1901. Tant el Papa Lleó XIII com el Cardenal Rampolla, Secretari d'Estat, com l'altra gent grossa de la Curia Romana amb qui confiri, l'ompliren d'atencions d'allò més fi, sobre tot el Papa, que en l'Audiència particular que li concedí, va estar afectuosíssim. Així és que el Bisbe Campins tornà de Roma satisfet una cosa de no dir.

Sobre lo de sa Cripta

Parla D. Miquel Ferrà

Fomentar la devoción al Bienaventurado, mediante el culto esplendoroso de sus reliquias. No se me oculta lo respetable y elevado de este punto de vista. Pero yo no sabría disociar aquí, —ni en ningún caso,— la piedad del arte, pues veo sus intereses confundidos.

No yo, sinó el mismo ilustre bolandista que citaba, el P. Hipólito Delehaye, (ibid. pág. 61) es quien dice comentando la pérdida de la antigua costumbre de no tocar a los huesos de los mártires: «No fueron abandonadas impunemente, se concibe, las precauciones saludables que el respeto, en defecto de la ley, hubiera debido imponer; y fácil es de comprender, sin que tengamos necesidad de insistir sobre ello, lo que el culto de los mártires perdió en grandeza y en austera simplicidad desde el día en que empezaron las translaciones y, al mismo tiempo, la práctica de la división de las reliquias».

¿Y quién osaría afirmar que sea el pueblo insensible a esas formas del culto austeras y sublimes? Aún maleando como ha sido en sus instintos ingenuos por todas las perversiones de un gusto suburbano de arrivistas, nuestro pueblo es en el fondo más poeta de lo que le suponemos, más susceptible al menos de ciertas impresiones que creamos privilegio de espíritus escogidos. Despiértense ese poeta que duerme en él, edúquesele y cultívesele dirigiéndole noblemente, como se ha hecho con la restauración del canto gregoriano, y no hablarán menos a su imaginación y a su alma esas reliquias venerandas del pasado, de pura y simple belleza, que las modernidades, de tan dudoso valor, con que pudiera deslumbrárselas fugazmente.

No en el aparato decorativo de un vistoso monumento sepulcral, sino en los huesos del héroe, reside el depo-

A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.
 A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'enquadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N' Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Montaner.

fascinador que subyuga y estremece de emoción cálida los espíritus. Una cruz sobre un penón de Santa Helena no la despertaría menos honda en un corazón francés que la cúpula ingente de los Inválidos donde reposa Napoleón aux bords de la Seine, por expresa voluntad suya. Descansara nuestro gran Ramón Lull en la más humilde de las tumbas, y su misma humildad vendría a aumentar el sagrado respeto del patriota y del fiel que a ella se acercasen.

Supongo que lo de ofrecer a la gente mayor espacio y comodidad para venerarle, no será razón que se quiera alegar como decisiva. Que ni son, por lo general, los recintos subterráneos lugares apropiados para aglomeración de muchedumbres, ni dejan los devotos de Ramón Lull de caber con tanta o más holgura en el ábside del templo de San Francisco, donde, para oír la misa que anualmente hacen celebrar junto al sepulcro del Sabio Mártir acostumbran a congregarse los que hasta aquí con más amor y más constancia han venido rindiendo ese culto a sus reliquias: los socios de la «Arqueológica Luliana».

(De La Almudaina)

**

Parla D. Juan Rotger

No acertamos a comprender como ahora el señor Ferrá nos dice que él no sabría disociar la piedad del arte. Porque ¿quién, entre los partidarios de la cripta, ha pensado jamás en cometer tamaña atrocidad? Los que queremos la cripta la queremos tal y como la proyectó el Obispo Campins. Y siendo así ¿cómo se nos puede imputar el intento de aquella *disociación*? El nombre del Obispo Campins lleva consigo todo el prestigio de un enamorado del arte y por tanto repugna que en uno de sus más estimados proyectos encaminados al fomento de la devoción, cual es el de la cripta luliana, se piense en el divorcio a que se refiere el señor Ferrá. ¿Disociar la piedad del arte? ¿Depositar los restos mortales del Beato Ramón Lull en una cripta descuidando la parte artística de este monumento? Pero éy para eso habría querido el Dr. Campins una preciosa urna erigida en un suntuoso recinto y los mosaicos de espléndida riqueza? ¿Para eso habría pensado en solicitar la cooperación, no solo de España, sino también de los centros científicos de todo el mundo? Con una cripta así en la que se hubiese desatendido el arte, habría juzgado el Obispo Campins que perservaba en su antiguo propósito de señalar con obras duraderas las fechas memorables que renueva el curso de los tiempos para enseñanza y ejemplo de las generaciones? No, ciertamente. Si este gran Prelado tenía todos estos propósitos al intentar poner en mayor veneración el cuerpo del Mártir de Bugia, es que no olvidaba, antes estudiaba detenidamente aquello en que pudieran poner su empeño la delicadeza y la corrección del critico más docto y de sensibilidad la más exquisita. «El Sr. Campins—dice uno de sus ilustres biógrafos al hablar del proyecto de la cripta—no concebia la figura gigantesca del Beato muerto y encerrada bajo la estrecha cuadrícula de un especulativo sistema filosófico, tal vez aún no bien estudiado en su verdadero aspecto, sino que consideraba a Lull igual otro Pablo maes-

tro y luchador, campeando con noble, energética y apostólica libertad sobre el mundo conocido y moviéndose prácticamente en todos los órdenes para recapitularlo todo en su Amado y Señor Jesucristo». Pues bien; «habría podido pensar el Obispo Campins en desentenderse del arte al querer que la cripta en proyecto fuese una traducción fotográfica de esta concepción tan grande como hermosa y verdadera, traducción que encargó al arquitecto D. Guillermo Reinés y que al verla hábilmente realizada por éste sobre el papel experimentó una de sus más legítimas satisfacciones?

Aquí el único que ha pensado en divisoriar la piedad del arte es el señor Ferrá. El señor Ferrá no duda que las criptas son lugares de mucha devoción pues la cripta—como dijo con mucha verdad en su artículo II—es algo que evocará eternamente las catacumbas, algo que suscitará siempre el recuerdo de los Mártires». Pero según el mismo señor Ferrá—yo no sé que espíritu profético le ha soprado—, la cripta del Beato Ramón, artísticamente considerada, «cuando llegue a resultar algo discreto, será un híbrido *pastiche* que dará frío».

Claro está que nosotros no tenemos pizca de fe en las profecías del señor Ferrá; pero como se empeña en que se han de cumplir y sobre ellas apoya su tesis de oposición a la cripta, nosotros para no privarle de este su inseguro y casi único baluarte, nos contentamos repitiendo: supongamos que en efecto la nueva sepultura del Beato resulte un monumento sin arte; pero ¿y que no le quedará lo que es propio de las criptas, aquel algo que «ha de evocar eternamente las catacumbas», que «ha de suscitar siempre el recuerdo de los Mártires», la piedad, en una palabra? Y la piedad cristiana, la mayor devoción al Mártir mallorquín ¿no es por ventura lo primero y lo determinante en, fuera y aún, si necesario fuere, contra el arte?

¡El arte y la piedad no deben separarse! Comunes en que no los hemos de separar. Tan conformes que hasta nos mortifica la más ligera sospecha que en este punto se levante contra nosotros. Pero aunque esto sea así, con frecuencia vemos la *disociación* que no sabe concebir el señor Ferrá y que nos autorizaba para decir días pasados que «la piedad no siempre se desarrolla en el ambiente del arte». ¿Quién no se ha fijado en que el pueblo fiel, docto e indócto, desgasta con sus besos imágenes anti artísticas y llena de ex-votos paredes en donde jamás ha brillado el buen gusto, no pareciendo sino que Dios nuestro Señor se complace no pocas veces en vincular sus dulzuras en aquellos objetos de piedad que más lejos están de todo estudio humano?

Por esto lo diremos una vez más: aunque fuese una verdad que la cripta luliana no pudiera alcanzar el valor artístico que todos desamamos, no por esto se ha de abandonar su proyecto. Tratándose de Ramón Lull lo que a todo trance debe prevalecer es la piedad. Ramón Lull antes que todo es un santo. Ramón Lull lo habría dado todo por el menor de aquellos «resplandores de limpia doctrina y de santidad, rúbea de sangre o de anhelos de martirio» de que nos habla el citado biógrafo del Obispo Campins. Ramón Lull estará ya cansado de que se admire tanto su sabiduría y se le receta poco como a mártir. ¿Y no es verdad que el sepulcro actual del Beato no nos revela sino al Ramón filósofo? La cripta en cambio, aún sin los acentos del arte, nos hablará siempre de la santidad heroica del Ramón que derramó su sangre por la fe de Jesucristo.

Parece que el Sr. Ferrá cuenta la futura cripta luliana entre las *modernidades de tan dudoso valor con que* (al pueblo) pudiera deslumbrarse fugaz-

mente. ¿Por qué será? ¿Será porque los amigos de la cripta tendemos a eso, a encender luces de bengala cuyos colores son tan vistosos como efímeros? Si es por esto, si es porque así haya juzgado de nosotros el Sr. Ferrá, puede muy bien rectificar el pobre y desventurado concepto en que tiene la futura cripta, porque aún admitiendo aquél juicio como exacto, este concepto no es el justo y merecido.

Los que somos partidarios de la cripta ninguna influencia decisiva hemos de ejercer sobre el resultado artístico de este monumento. La cripta de Ramón Lull, de hacerse, se hará siguiéndose religiosamente el trazado que hasta en sus menores detalles lleva la aprobación del Sr. Campins y por tanto poco importan en este punto nuestras tendencias y modo de ser. Nosotros, para lo de la cripta, no somos nosotros. Queremos lo que quiso el Obispo: hacemos lo que el Obispo determinó que se hiciese: si la expresión no hubiere de sonar mal, dirímos que pensamos con la cabeza del Obispo.

¿Y era el Obispo Campins hombre a quien le gustasen los juegos de bambalina? ¿Son las obras del Obispo Campins obras de pirotecnia para hacer sospechar que la cripta ha de resultar una de esas *modernidades de tan dudoso valor con que* (al pueblo) pudiera deslumbrarse fugazmente?

El Sr. Ferrá nos ha recordado con alabanza la restauración del canto gregoriano y ya en esta restauración, en lo que hizo el señor Campins cuando esta restauración, salta a la vista que lejos de buscar lo que *deslumbra fugazmente*, buscaba lo permanente y saludable. Bien sabía el Sr. Campins que a muy pocos habría de entusiasmar en un principio su trabajo en pro de la música sagrada; no se le ocultaba la resistencia, que no por ser velada era menos decidida y persistente, con que determinados elementos recibían esta reforma; comprendía, en una palabra, la influencia que tenían sobre las muchedumbres unos ruidos de timbal. Y dejóse llevar tal vez por lo que habría *deslumbrado*, por lo que *deslumbraba* a muchos; o prefirió na deslumbrar a nadie y emprender aquel trabajo odioso casi, pero de resultados tan positivos en bien de *las formas del culto austeras y sublimes*, como diría el Sr. Ferrá?

Nada más en oposición con el carácter del Obispo Campins que los momentáneos golpes de efecto. Podríamos recorrer una por una todas las obras que realizó durante su fructuosa carrera eclesiástica y en todas ellas veríamos como de relieve aquella oposición. En una de sus preciosas Exhortaciones Pastorales sobre la Solemnidad y el Mes del Santísimo Rosario se expresaba así el Obispo Campins: «Aunque sean tan notorias las excelencias del Rosario, nunca es ocioso encarecerlas, para evitar que, al familiarizarnos con ellas, no las porpongamos a fútiles novedades y a sensiblerías aparatosas. La frivolidad y la ignorancia son más comunes de lo que parece; y no es difícil encontrarse con personas, en quienes la Instrucción religiosa y la piedad genuina debieran ser muy excelentes, y que sin embargo andan sin tino y se dejan llevar de cualquier capricho en la vida espiritual. El afán de variar la propensión a lo brillante y a lo que se estila entre las gentes de viso, la influencia de lo reciente y el prestigio de lo que viene de fuera, son parte principal para que se tengan en menosprecio las prácticas más llenas de doctrina y devoción y se sobrepongan formulismos ostentosos que alagan el sentido, sin proporcionar al alma el alimento que necesita». Hemos querido transcribir esta larga cita porque ella mejor que todos nuestros razonamientos enseñan cuan profunda era la aversión del Dr. Campins hacia todo lo que deslumbra sin fruto.

Tranquilícese, pues, el Sr. Ferrá. Siendo la cripta una de las obras del Obispo Campins no hay que sospechar siquiera que pueda ser contada entre las *modernidades sin valor que deslumbran momentáneamente*. Grande puede ser el interés que en ello le vaya al señor Ferrá. El del Obispo era mayor y de muy más subido precio.

Juan Rotger, Pbro.
(De «Correo de Mallorca»)

DEL TEMPS PASSAT

Defenses quantre es moros a Manacor

Notícies des sige XVI

S'ímpari turc de Constantinopla consegui en es sitgle XVI augmentar molt sa seu força i domini, mentres que es oros de l'Africa formaven a Alger un reine poderós que omplint de naus la Mar Mediterrània sembrava sa desolació i sa miseria p'és pobles costers d'Espanya i d'altres nacions. Una de ses figures més temibles de s'esquadra musulmana no hi ha dupte que fou N'Ariadan Barbarossa. Era En Barbarossa fill d'un gerre de s'illa de Lesbos, qui, després de trescar la mar fent de pirata amb un germà seu, va seguir esser Rei d'Alger, malaventjant totduna estendre ses conquestes p'és continent africà i favorir s'ambiciós Sultà de Constantinopla, qui, per treure profit el nomenà almirant de l'armada turca. Pero es seu gran poder i ses conquestes de res li valgueren devant ses galeres del Emperador Carles V, que no solament el derrotà, sinó que fins i tot s'apoderà de Túnez, donant llibertat a 20.000 cautius cristians.

L'any 1531 era arribada a Mallorca sa noticia de que s'esquadra d'En Barbarossa rondoiajava no molt lluny de ses nostres costes. Per això ses autoritats de Manacor redoblaren sa vigilància, manant an es guardies i escoltes que estassen ben a la guait de nit i dia, i que donassen avis totduna, sols si sospitaven que fossem de moros o turcs es vaixells que destriassen. I feien be de prevenir-se, perque per espai d'uns quants anys hi hagué desembarcs i sustos a voler per diferents endrets de la marina.

1574.—Desde aquest any se nota altre volta un gran moviment de guerra i de preparatius quantre qualsevol intent d'invasió mahometana. El dia 31 de Maig es nostros Jurats donaven compte an es Conei de que es Virrei los havia notificat que el dia 3 de Juny passaria a Manacor per fer mostra dels homens de peu y de cavall utils per la guerra. (*Llibre de Determinacions de 1511 a 1594.—Arxiu Municipal*).

1575.—Dia 29 de Maig feien a sebre es Jurats an es Conei que el Rei D. Felip II havia enviat el Magnífic Sr. Juan de la Rea per instruir en lo art de milícia a los pobladores de Manacor, com també els de Felanitx, Petra, Sant Juan, Sineu i Artà; i com d'això en resultava un gros benefici per la nostra vila, resolgueren es Conceiers retribuir an el Sr. de la Rea amb 20 sous diaris durant sa seu aestancia a Manacor.

També determinaren es mateix dia repartir entre ets homos que estassen en disposició de prendre ses armes 160 arcabussos, i com n'havien haguts de pagar devers la mitat a rahó de 3 lluures 18 sous i ets altres a 4 lluures i mitja cada un, sense contar es transport, los posaren un preu mitjà, que ès

així com los havien de pagar es veïns que los rebrien, ajudant-los pero es Conei amb 20 sous, des bens de la Vila, per cada arcabús. (Id. Id.)

1576.—En la sessió del 6 de Dembre notificaren ets honorables Jurats sa venguda del Il·lustre Senyor Don Miquel de Moncada, Lloctinent i Capità General del present reine de Mallorca, i demanaren que, tenent en compte es nombre de gent d'aquesta vila, determinàs es Concei quants d'arcabussos mes convendria comprar, perque es que hi havia a les hores eren massa pocs per resistir an ets inimics de la santa Fe catòlica, qui segons notices, estaven a punt d'enviar per aquí sa seu armada; també proposaren que ets arcabussos se venesssen an es mateix preu que los comprarien, donant a tots es qui en volguessen quatre mesos de temps per pagarslos. Es Conceiers resolgueren que fos el Sr. Lloctinent qui determinàs quants d'arcabussos s'havien d'adquirir, i D. Miquel de Moncada va manar que'n prenguessen 330 per repartir los entre ets habitants de la vila. (Id. Id.)

1577.—Per cumplir ses ordens del M. I. Sr. Don Miquel de Moncada, de fer construir una torre a la marina des districte de Manacor, en es mes de Mars s'reuní diferents vegades es Concei de la Vila i elegí com lloc més indicat es *Serral des falcons*, a s'entrada des Port; i allà varen edificar aquell mateix any la torre que encara hi ha i que en temps des pirates tantes de vegades haguè de fer senya de */moros a la costa!* an es mariners i pescadors de la ribera i an ets amos i missatges de ses possessions d'aquells entorns. (Id. id.)

1579.—La primeria d'aquest any eren molts ets homos de Manacor que s'instruïen en s'art de la guerra, a fi d'estar previnguts per qualsevol dia que fos necessari prendre ses armes quantre es moros o turcs i atacar-los en cas de desembarc o d'invasió. Los feia fer mostra, com deien llevoles, això és, los feia fer s'instrucció, com s'agent, En Miquel Benajam, de Manacor mateix, an-a-qui es Conei de la Vila, a sa sessió del 25 de Janer, determinà fer franc de ses talles que pagaven ell i sa mare, en agrairement des molt de trabai.

Havent agafada es nostros corsaris una barca an es moros amb cautius cristians, arribada que fonc a ses costes de Manacor, el dia 21 de Juny resolgué es Conei que fos guida per quatre mariners a la Ciutat, i que si per mala sort no hi arribàs, ses despeses que s'eren fetes i ses que's farien se pagassen des bens de aquesta Universitat, i si fos possible vendre sa barca ses despeses se cobrassen de lo que'n treureu. (Id. id.)

1581—Dia 13 de Maig donaren compte es Jurats d'haver comprades, per orde del Sr. Virrei, cent llanxes an En Gaspar Tauler, mercader de mar, a raó de 30 sous cada una; i es Conei determinà que se repetissen totes cent a altres tants de vecins, an es que mes les haguesen de menester, fent pagar a cada un es 30 sous que costaren, a fi de porer-ne comprar altres tantes i completar d'aquesa manera es nombre de llanxes senyalat p'és Virrei a la vila de Manacor. (Id. id.).

H

Un bon germà

Mes com en aquest mon tot té fi manco s'amor de Deu, arribà es tercer dia i darrer de festes. Es peus d'es convidats que havien pres es llis d'anar devall sa taula real. les hi tornaren possar per tercera volta i si bons havien estats es dinars des dos primes dies, es des darrer fou de trecú moreta; mes apesar d'això, tot-hom frissava d'acabar per volver sa cara de la reina jove que, segons de public se deia, era de lo més garrit i purificat de la terra, però qui frissava més de tots era el rei an a qui ses dents ja li prauven i estava mal a ple assegut a sa cadira, esperant que arribas s' hora de porer tocar amb ses mans sa veritat de ses alabances qu'es seu germà li havia fetes de sa jove, que li duia de molt lluny per muller.

¡Quina no fou, cavaller's sa sorpresa que donà quant entrà dins es menjadó, més enmidonada qu'ets enagos d'una berganta de posessió! Tot d'una se trobà esterna allà i s'empagament li encorintà ses galtes, mentres que s'anyorança de ses seues terres i es recort funest des bruxot ónclo seu, eren pes seu cor un nuu corredor; mes amb tot això, no se sentien més qu'exclamacions d'admiració d'un cap a s' altre, i es convidats se treien sa vista de tant de mirar sa jove cativa, que ni feta a posta per possar en vaseta le p'el rei, i no'n parlem d'aquest que sa visita li ballava.

Es duc se torna axecà i explica sa costum que referent a noces se guarda dins ses terres d'on es nadiua la reina i que les vol observar aquesta a tota ultrança.

Arribà es dia venturós, se feren ses noviances, com ja mai s'en veren de contsemblants en lloc nat del mon i també s' hora qu'es reis s'en hagueren d'anar a sa cambra real per llevar-se ses birimboies que encare duien demunt, Se Despediren d'es cortesans entre reverencies, pleguemans i paraules dolçes com una bresca de mel, i al punt se feren fonedisos an ets uis de sa gentada qui romanía ensensada pensant en s'hermosura de la reina que acabava de volver, en sa bona sort del rei i en so bon cor des duc qui per ell havia pelegrinat tant pel mon.

Mentre tant arribava el rei a sa cambra i quant anava empenye sa porta i a donar sa mà a la reina perque hi entràs, de cop li surt de dins una serpetota negrosa, que mirant-se es dos noviis amb uns uis encesos com a calius de foc i pegant un siulo axordador, volia saltar-los demunt.

Es reis donen una forta reculada cor-glassats devant s'aspekte oíos d'aquell monstre i rompent amb un crit ofegat de por sentiren al mateix temps còfusament, es batut sort d'una cosa pesada que caia en terra.

Es duc, qui sabia es net de sa penyora, s'era amagat dins sa cambra i amb una espassada que pegà de part de derrera a sa serpetota, li havia fet benes es cap. Es criats i criades i molta gent que encare no s'en havia acabada d'anar, quant sentiren tant de bogiot, comparegueren a sa cambra i entre aqueis e-hi hagué es duc qui duia en sa mà s'espassa remuia amb sa sanc d'es monstre que havia mort.

Veurer el rei es duc, qui ja l'havia près en venso i pensar-se que aquell embolic era compost seu, fou tot ú i per acabà de cloure sa nou després de creure cert haver afusat es lloc per on li venia s'oblada, maná a sa tropa qu'l agafi sense apelació i el possi in cobilis dins ses quatre parets d'una fossa presó, coma ixi e-hu feren.

Mentre tant passaven anys i més anys i es pobre duc, qui pensant haver conquistat Buda matant es cavall i es papagai encantats perque no moris el rei, poc a poc se convencè de que l'havia feta d'ase i seca i tant s'ho arribà a ficà dins es cap, que si se descui-

da un poc aqueix pensament l'hagés duit a les etiques.

Bé sabia es duc qu'era innocent.

Un dia envia a dir an el rei que al manco li fés sa mercé de deixar-lò justificar devant tota la cort, perque poc s'en agradava ha ver-se de morir dins sa presó, duguent es seu nom soiat injustament amb sa taca de traidor.

Quant digueren an el rei lo qu'es seu germà volia d'ell, trobà que no era tampoc demanar molt i al acte quedà concedida sa gracia.

Conviden altra vegada an es palau tots es cortesans que havien pres part en ses noces i tots comparexen d'hora dins es menjador real. Es duc s'axeca i comença a parlar d'aqueixa manera.

Sabreujoh voltros, nobles d'aqueix reine, qualsevol sia es vostro estament; que tan solament s'estimació que sempre he tenguda an es meu germà el rei, me mogué a trescar el mon pert trobar-li sa mul ler que desitjava i quan la vaig haver dins terres molt enfora, mentres dormia dins sa nau que mos tornava, un bruxot m'aparegué diguenç aquéxes paraules terribles:

—¡Ah duc, duc! ¿com goses dur an es teu germà es cavall encantat?

—No saps que apenes hi colcarà, una serp maligne el devorará i si tu parles o motes de pedra romandrás.

No consentint jo que's bruxot fes un mal terg an es meu germà, amb una espassada vaig llevar es cavall des mitj.

No havia acabades de dir aqueixes paraules, quant un gemec de tots es qui l'escoltaven se senti d'un cap a s' altre de menjador. Era que ses cammes d'es duc havien romasses de pedra. Es bruxot ja s'era venyat

—No badis més sa boca, exclamen tots a la una, aborrònats de lo que veien; ja basta, ja basta. No tornis dir cap paraula més.

De cap manera, que boca tancada Deu no l'ou, afegí es duc. Per segona vegada vaig quedar adormit i me tornà altre pic compareixer es bruxot arruafant ses ceies de rabia.

—¡Ah duc, duc! s'esclamà. Veritat es que dus an el rei es papagai encantat per fer-li un present; pero sapis, amic meu, qu'es teu germà no'n tendrà goig, perque apenes el tocarà, una serp el devorará al acte i si tu parles o motes de pedra romandrás.

I ja e-hu vist joh nobles d'aqueix reine! com vaig matar aquell animal perque no arribas es castic d'es bruxot an es meu germà. Dites aqueixes paraules un crit de fonda desesperació sorti d'es cor de tots ets oients; es cos d'es duc havia romàs de pedra i tots cridaven a la una.

—No passis més envant; dexeu anar ja basta, ja basta: done't un punt a sa boca. Pero es duc, no empataxant-se de raons reprengué s'història.

Torn quedà adormit i per tercera volta me surt es mateix bruxot fent es cantussol de sempre.

—¡Ah duc, duc! T'has encapirronat en dur an el rei sa jove més plantosa del mon, qu'es naboda meua.

Pero te faig a sebrer, estimadet meu, que aqueixa calambrinada vos costarà d'es pebre, perque apenes la tocarà, una serpetota el devorará i si tu parles o motes de pedra romandrás i jo perque no succeis un denou an es meu germà, vaig fer benes amb una espassada es cap de sa serp.

Acabat de sacrificar sa meua vida amb gust perque al manco moriré havent rentada sa taca que duia es meu nom innocent. Tot es cos d'es duc de cap a peus no era més que de marbre. El rei i la reina aborrònats i tota la cort desconsolada per haver perdut un príncep tan bondados, se despediren d'ells sense porer dir paraula.

Passaren mentres tant una partida d'anys. La reina un dia qu'entrà dins sa seuva cambra, li revengué es recort d'

es duc, qu'era un clau p'es seu cor i tota plorosa s'ajonejà exclamant.

—Ben asaciada deu estar ja joh onclo meu! sa teua venjança. Apiade't de sa meua desventura i donem a conexer sa manera de tornar sa vida an es duc.

Una veu, que per lo esmortida que sembla venir de molt lluny, li contestà.

—No puc fer rès amb axó joh reina jove! si per cás has d'esser tú.

—Digam ho are mateix, qu'estic disposta a fer lo que me digues.

—Si vols retornar sa vida an es duc, has de matar es tres fihs que tens i després vessarás sa seuva sanc demunt s'estatua i d'aquesta manera vorràs com viurà al acte.

Aqueix remei fé poc a la reina qu'esfimava es seus fihs més que sa seuva vida, de bò i de manera que quant senti lo que li deia aquella veu li vengué a un traves de cabei no batre es peus de disgust; allà mateix sa voluntat d'es seu onclo era massa cruel, mes l'havia de cumplir a tota ultrança perque volia fer reviurer es duc, de qui tan de bé havia rebut.

Un dia la reina plena de coratje beau aqueix glop amarc, matant es tres fihs segons li havia manat es bruxot, i ana després a contar-ho tot fil per randa an el rei.

—Per amor a sa justicia, li digué, he mort es tres fihs que teniem. Pes teu bò es duc tresca de la Xeca a la Meca patint tota casta de trebals i soscaires. Bè se merezia es sacrifici de lo que tu i jo més estimam, esperant que recobrarà en camvi sa vida com ha dit es bruxot, encare que e-hu trop vana curolla.

El rei cuidà fè ets elems quant vè sa mostra d'es tres fihs morts i allargats en terra.

Reculliren sa seuva sanc, l'escamparen demunt s'estatua, es duc començà a bellugar-se i tornà a sa vida. Es reis maarvellats de lo que veien, que no era per creure, donaren una aferrada p'es coll an es duc, que vivia altre pic li prometeren que pus mai se recordaria de lo succeit i desde aquella hora, cap d'ells patimès sa crueltat d'ets encantaments i fatel-leries d'es bruxot, i visqueren molts d'anys amb so duc, ui tornà està dalt la roda i si no son vius son morts i an el cel mos vegèm tots ple-gats: Amen.

Aix e-hu fè l'any 1870 l'Exm. Señor D. Jeroni Rosselló alegant dins un volum i baix del titol general de «Poetas Baleares» les composicions castellanes d'un estol de poetes mallorquins dels sigles XVI i XVII; d'un Jaume de Olesa i Sant Martí, Antoni Guat, Diego Desclapes i altres, posant notícies biografiques devant de cada autor. Pero cal fitxar-se qu'el diligent i benemerit collector fà notar dins el prolec, que sols el mogné a fer tal replega «l'amor a les nostres coses mes bé que per contribuir a un fi literari» afegeint molt agudament «que la literatura patria no ha d'endiumenjar-se amb les produccions dels qui tan sols per passatemps i captivats per l'anomenada que merezia la musa castellana, s'oblidaren de l'idioma nadiu». «En lloc d'inspirarse en els sentiments que despierten els rics panorames de les nostres valls, i els hermosos quadros d'una naturalesa esplendida i pintoresca, preferiren el conceptisme que invadia a les hores la literatura castellana i la forma qui vengué anomenar-se *culta* dels que s'havien proposat imitar» «En lloc d'heretar l'esperit indígena de sa propia literatura, acomodant-lo a les belles formes de Leon i Garcilaso, el rebutjaren per a empapar-se en l'extranj i per a ells exotic de llurs modells»

I el sige XI amb fot el caracter i pertret eminentement reformador, amb tota la llevó d'absolutisme francés que per primera vegada tirà dins les terres espanyoles l'incomprendible Felip V d'eviure l'esperit popular amb tota la llibertat que necessitava per ensenyir-se com abans de tots els ordres i totes les manifestacions de vida propria, gaudint les lletres i les arts d'una esponera i toria merecedores d'envieja? «Fou més sortada a Mallorca la literatura que en els sigles XVI, XVII i XIX de que hem parlat no ha gaire, sempre sepultada baix de l'influencia forastera? En Miquel S. Oliver amb aquell estudi reposat i concepte de critic eminent diu a proposit d'axó, dins l'excelent estudi «Mallorca durante la primera revolucion» aquexes paraules.

«No hay pedregal que no resulte más ameno que ese periodo (siglo XVIII). Solo abrojos asoman en aquella literatura; no hemos podido encontrar una flor, por raquítica y desmedrada que fuese. El castellano se había impuesto al mallorquin. La lucha vacilante en el siglo XVII se decidió en el siguiente a favor de la lengua ya declarada oficial. Solo algunos versificadores completamente vulgares persistieron como los llamados *glosadors*, en cultivar el nativo idioma; y esto por la razón de que no conocian ni hablaban otro. Como el castellano era aprendido con estudio y todavía faltaban el hábito y la tradición de su empleo, resultaban aquí mas violentas las imitaciones, mas horrido el estilo, mas afectados y extravagantes los adornos que en los propios modelos castellanos del gongorismo y la cultiparla.»

Sembla mentida que tota aqueixa literatura volatil i exòtica pogués enlluernar els nostres escriptors, fins an el punt de rebutjar la seuva propria llengua, que ja an el sige XI i per lo tant tres sigles abans que la castellana, havia assolidada dins Mallorca i també dins Catalunya la seuva edat d'or, amb l'exuberant floració de novelistes, filòsos, cronistes i trovadors de cap de brot, les obres dels quals, essent monuments degantines proporcions axeçats a la nostra antiga vida nacional i altre temps per una gent més senzilla i practica, segons expressió d'un critic autoritat «els Evangelis de la terra catalana» vergonyosament, la major part, romanen inedites.

Segurament seria p'el nostre Govern una de les proves millors que podrà donar a favor de la cultura espanyola, la publicació d'aqueixes obres escrites en el «pus bell catalanesc»; o si no, ajudant al manco, material i moralment

A. PONS

La Soledat 25 Oct.

Notes folkloriques

III

Aqueix retails i altres igualment interessants que poria treure a rotlo, just de l'esmentat llibret encare inedit de D. J. Pujol, son una petita mostra de lo que era a Mallorca per devés l'any 1820 la literatura, si tal nom pot donar-se a «unes quantes produccions volgues, com diu En Tomàs Aguiló, au for de *Mallorca poética*, que corren impreses en llengo castellana, la major part d'elles fruit de circumstancies públiques o privades, perdudes avui dins la prosa dels llibres o en fuius sensé encuadernar, lo qual demostra que foren efecte d'una afició de moment més que resultat d'una ocupació literaria.»

Jo som el primer en dolre que ningú, fins a l'hora present, hague tenguda una mirada d'afecte amorosit a tota aqueixa producció que nos deixà el si-glo passat, recullint-la dins les pagines d'un llibre per allargar-li la vida, tenguent per això en conte més bò qu'el valor intrínsec que actualment podria tenir, el que li pot donar l'encuny que e-hi deixà estampat una epoca de mal gust en l'istoria de la literatura nostra.

a tots els amadors de la nostra arqueologia literaria, qui amb més, patriots i abnegació que medis, fa temps que s'hi descalzen.

Seria una de tantes obres endreçades a consolidar de cada dia més, la vertadera unitat nacional, tan malmesa dels nostres polítics per no voler-la entendre tal com es.

En Walter Scott, un dels joves qui més fondament faria sentir corrent el temps la seua influència renovadora, aprofitant les vacances de 1799 qu'el carrec de *sherif* li permetia, emprengué devota romeria per valls i muntanyes poc fresques escorrent la veia de la casa pagesa i el mis mateix perquè li cantin les cançons de la terra, casi mitj oblidades. Tan sortat fou i tan rics materials aplegà en les exides, que avui anomenariem folklòriques, que l'any 1802 publicava dos toms amb el nom «*Minstrelsy of the scottish borderer*» això es «cançons dels trovadors escocesos». La bona acullida qu'el públic fé a l'aplec i les alabances que meresqué d'una partida d'escriptors, encoretaren En Walter Scott a publicar-ne l'any vinent dos toms més amb el mateix èxit. Sens dupte el cançoner qu'el jove poeta-arnaqueolet acabava de publicar, era per ell la revelació de tot un mon d'encisadors atractius; devant la seua vista assorta se reconstruiren tragedies sanguinolentes, passions cruels d'una civilisació que ja s'era feta fonedita dins la calitja del temps passat i que prengué la resolució de fer-la reviure dins la novel·la històrica, encarnant-la en l'ambient i en les figures atletiques dels heroes que forjà dins la fornal builenta del seu talent creador.

En Walter Scott, amb En Chateaubriand, Victor Hugo i altres, compoenen la misteriosa agosarada gerilla, segons expresió d'En Quadrado, que devallava del Nort, menada per ardis capitans, i coratjosos qui duien escrits en les banderes noms gloriósissims. L'hora era arribada de que caiguessen p'en terra les imatges idolàtriques d'una literatura incolora i aerea, ja que aquixa sucumbia baix de la que venia a sostreuer-li l'imperi, proclamant com-a element regenerador i fonamental la realitat plàstica expressada amb el llenguatge del cor, fet tot pintura i música agradooses an els sentits, aletetjanta de vida. Bé degué presenti, al manco, aquixa corrent de plenitud reconfortadora, un noble patrici enviat a Mallorca com a prisioner; aquest era En Jovellanos, an a qui tant deu la nostra patria. En lloc de pasar-se el temps roegant les cadenes del dur cautiveri gemegant inconsolable contra la seua sort escura, com hagues fet qualsevol esperit vulgar, amb un coratge que sols cova dins ànimes grans i nobles, sabé fè de la necessitat virtut i encara regala agrait a la terra que mai li havia de sonriure l'història dels seus monuments gloriosos.

Digues d'esser recordades aquí son les paraules que en elogi d'En Jovellanos escrigué la ploma estil·lada del inolvidable Piferrer.

«Un solo español desde el claustro silencioso o desde el sombrío castillo donde le arrinconó la envidia cortesana, alzó el primero una punta del velo que cubría los monumentos de la isla. Hombre educado en el rigor de la escuela antigua, no vaciló en evocar las sombras graciosas y esbeltes de la Edad Media; y dotado de un gusto exquisito y de saber profundo en las Bellas Artes, tan seguros y sólidos pasos dió por aquel nuevo sendero, que si alguno osó recorrerlo después, anduvo sobre sus antiguas huellas.

Mas sea dicho con el respeto que asu ciencia y virtudes profesamos, sus trabajos fueron comienzos profundos que ni su triste posición, ni el estado de las ideas favorecieron sus conatos y cosa harto asombrosa es que a fuerza de buena voluntad y con solo aquel discernimiento suyo, fijase principios

tan excelentes como duraderos que hoy forman la base de los sistemas mas adelantados».

En Jovellanos fou tal volta a Mallorca el primer dexeble de la escola impropriament anomenada romàntica que purificada mes tard de les tares e inseparables de tota nova orientació del esperit humà, contava ja deves l'any 1834 amb un floret de joves ardits, qui rompent la regularitat del clasicisme dins el qual els genis d'antany havien acopades les ales, s'atansaven a fer les primeres volades per dins les regions pures del sentiment i la poesia viscuda.

A. PONS

Dues amigues

(Na Francisca escometent Na Maria li drà)

FRANC. Olaf! Que tall! Com te và? Sé cert no t'havia vista Ja feia un mes... Qu'estàs trista?

MAR. Saps que n'estic d'enfadada? Que te passa Marieta? Jo t'ho diré Francisca...

MAR. Abi vespre una criada Vá venir a veure Na Clara (Qu'es sa nostra) i quant và entrà Amb ella se berejà I li rapinyà sa cara.

FRANC. Na Clara, naturalment De tot d'una se fé por, Mes serenant-se llevor L'hi va bes treure al corrent,

MAR. I tu que no t'assustares Quant veres aquella brega? I mirares i callares?

FRANC. Francisca, a mi sa virtut De sa prudència m'agrada, I la trop molt acertada Tractant-se de servitud.

FRANC. Oh fieta qu'ets de blan... Tu lo que haves de fer Treurer-les an es carrer I agafant sa mitja cana Midar-les bés ses costelles; Després per afegitó Donar-les una serró Amb ses ermoilles o argrelles.

MAR. A mi me pareix que và, Francisqueta ben errada, Perque a sa nostra criada No li poren tòrxa es bras.

FRANC. Qu'es bras no l'hi puguen tòrxa Ves ho conta an es padri. Saps, Maria, que't puc dir? Que val més enginy que forsa

MAR. Tu tot hu tens bò de fer, Sempre ets estada valenta...

FRANC. I n'estic rede contenta... Pero no tot te va bé.

MAR. ¿I qu'es lo que a mi m'ha anat Malament mai en sa vida?

MAR. (Amb intenció) Recorde't d'aquella exida...

FRANC. Que ferem a Ben-dinat? No, d'aquella d'es Castell De Bellver, que mos digueres Que en arribar a ses barreres Nos daries un crespell; I com no'n tenies cap No mos pogueres atanya.

FRANC. En canvi vaig tenir manya D'enganar-los aviat. Si que es vé Pero també Quant seiem an es pinar No pogueres baranar Perque Na Bet te prengué D'amagat sa cistalleta, I de tu mos n'he rigüérem Totes ses amigues qu'eren Fins casi a sa «Capelleta».

FRANC. Bono, n'hagém parlat prou... No me venges amb cançons. Perque no vas de raons....

MAR. Perque no vaig de renou.... Idò, no bravetjis tant I sies més humiliada, Si no qualche altre vegada; Te parlaré més llampant.

FRANC. Tan mateix no tenc remei, Per demés t'haurás cansada. En qu'estiges graduada De doctora de solei.

MAR. ¿Vol dir, no t'agrada gens Que te diguen es defectes I tú es nostros no respèctes?

FRANC. Teré! me pareix que tens, Maria, molta xerrera!

Més valdria que callasses I que de parla't dexasses, Pronta, d'aquesta manera. Vaja, idò, ja m'has ginyada Basti i prou que tú m'ho digues. Perque jo per ses amigues Sempre m'he mortificada.

FRANC. No per això t'has d'estàr, Maria amb sa boca closa. Vui qu'hem digues qualche cosa; Sa llengo no s'ha d'arnar.

MAR. Mira, idò, te contare Lo que'm digueren els Reis No me parlis d'homos veis.

FRANC. ¡Jesus! un poc deixém fer. Bono, bono, digués prést

MAR. I no'm fasses esperar. Pero tú no has de parlar

FRANC. Si no'm faràs perdre es quest No't diré rès pots fer via.

els seus propietaris, D. Miquel Domènec i D. Miquel, Miquel Manacor 31 Octubre 1915.

El dia de Tots Sants hora baixa, es tregué la sort de la truita que es rifava a favor de la Casa de Beneficència. El número 5502 va esser l'agraciat.

Després de brillants examens, han obtingut el títol de llicenciacions en Farmacia, per la Universitat de Santiago i de Barcelona respectivament, els nostres bons amics, D. Ramón Solís i Encinarro, fill del Sr. Registrador i D. Antoni Ferrer i Ladaria, fill de D. Bartomeu.

La nostra en-hora-bona als agraciats i als seus pares; que Déu les dò molts de anys de vida i bona sort per exercir la seva carrera.

Dimarts al vespre es va celebrar amb gran solemnitat i concurrencia, an el Convent de St. Vicens, la conclusió del mes del St. Rosari, amb un bon sermó, que pronuncià, amb molt de acert, el Rt. P. Llorens Sempere O.P.

A la mateixa Iglesia demà dia 7, a les 7 del vespre, començaran els exercicis espirituals per homos, que predicarà al Rt. P. Jaume Rosselló dels SS. CC.

Ala homos, que per voltros se fa la festa! Aquets dies, no hi fasseu falta i aprofitau-vos-ne de bon de veres.

Diumenge a la Sagrada Família, hi haurà dia de recés. A les 4 del matí, meditació i plàctica; a les 4 des capvespre se repetirà lo mateix, acabant amb la adoració de Cristo Crucificat.

Di 3 an el Col·legi de St. Tomàs de Aquino se obri l'escola nocturna, p'els Exploradors i els de la Milícia Angèlica, i que serà gratuïta com antany.

Dissapte passat prengué possessió el nou Jutge de 1.ª Instància. Amb tota solemnitat el Sr. Ferran Vara li donà possessor del seu càrreg, al Sr. D. Jaime del Ojo i Fiestas Baquedano.

LA AURORA saluda el nou Jutge i li ofereix es seus serveis.

Tant es dia de Tot-Sants com es des Morts acudi gran gentada a la Parroquia i a ses demés esglésies per oferir sufragis p'es difunts.

També n'anà molta es dia de Tots-Sants hora baixa a resar an es Cementeri per les Santes Animés del Purgatori. Bon repòs i bo n'remei per totes ses des nostros antepassats. Amèn.

Dimars s'embarcà cap a Valencia en so va por Miramar es Jutge passat de 1.ª Instància des Partit de Manacor D. Ferran Vara, acompañat d'es seu germà. Li desitjam moltes de felicitats i acert en seu càrreg.

Amb aquesta darrera saó que ha feta es p'gesos estan contents p'que oren fer via an es sembrar.

També es temps es bo per esclatassangs, així es que enguany se'n troben bastants.

Es qui tenen figueres no poren tenir enveja an es qui tenen amel'lers, perque ses figues han tenguda bastante demanda. Es hora de treurer-mos sa vessa, i tractar lo més bé que sapiguem ets abres, sien de sa classe que sien, ja que sa nostra roqueta es terreny habilissim per tota casta d'abres, cada qual an es seu lloc. Vaja idò voltros que teniu finques planes de tals amics, ifora són anau vius! Voleu que vos donin bon esplet? Donau-los femada química, i si estan a terra de blanquer, sulfat de ferro. Aquest té sa vantatge de que quant se fon, dona es dotze per cent d'àcid sulfúric i bastant d'àcid carbònic; i com aquests dos àcids ataquen es fosfats naturals que té sa terra i los fan solubles, bastantes vegades, tirant sulfat de ferro, teniu superfosfat sense costar-vos res directament.

P'els efectes de reclamació està esposada an es públic, a sa Secretaria d'aquest Ajuntament, sa matrícula industrial i de comerç i sa de carruatges.

Sa Junta de sa Companyia de Ferro-carrils de Mallorca se reuní un dia d'aquests i determinà prendre part en sa subasta que s'ha de fer per ses obres des Ferro-carril de Manacor a Artà.

Tipòlit. de Amengual i Muntaner

Secció local

Se ha publicat un bando diguent: Sa Alcaldia fa a sobre, a instància del Comandant Militar de aquesta Ciutat:

Que tots els Reservistes excedents de Cupo i demés qui venen obligats a passar revista anual, que vajen a firmar el pase a les oficines Militars, an els Corredors del Convent que estarán oberts cada dia de 9 a 12 del matí durant els mesos de novembre i desembre.

També se fa a sobre que queda esposat an el públic per 15 dies a efectes de reclamació a la Secretaria, el plà de urbanisació per cases la finca de La Comtessa, que han presentat